

Oponentský posudek

na bakalářskou práci Anny Kráčmarové *Zmnožení subjektu v prózách Mária de Sá-Carneira*

Mário de Sá-Carneiro byl jedním z hlavních představitelů první vlny portugalského modernismu. Nevšední životní osud, dobrovolná smrt, přátelství s Fernandem Pessoa a především zdánlivě konfesní charakter díla z něj činí autora velmi atraktivního pro literární historii. Literární kritiku často zajímalo zobrazení subjektu v textech, krize subjektu a jeho následná „disperze“. Bakalářská práce Anny Kráčmarové se zabývá právě pojetím subjektu a jeho zmnožením ve dvou Sá-Carneirových novelách *Já jsem On* a *Lucíova zpověď*.

Na počátku první kapitoly je charakterizován rozdíl mezi avantgardou a tzv. antimoderní modernitou, k níž inklinovali autoři okruhu kolem časopisu *Orfeus* včetně Sá-Carneira. Prostor je věnován životopisu autora a obsáhlé korespondenci, přičemž obě faktografické položky tvoří odrazový můstek pro podkapitulu 1.4 „Autor a jeho mýtus“. Diplomadka se totiž ve své práci snaží, a to velmi přínosně, vymezit proti doposud převažující biografické interpretaci Sá-Carneirových textů.

Jako relevantní možnosti přístupu k autorovu dílu jsou v práci uvedeny: studie Daniely Hodrové *Proměny subjektu* (sleduje kategorii postavy-hypotézy), dále studie Vlastimila Zusky *Monolog, dialog a pozornost k Já* (vymezení tří subjektů, jež se podílejí na tvorbě vnitřního monologu) a jako třetí možnost nástin Freudova psychoanalytického hlediska rozpadu subjektu. Druhá kapitola svým způsobem komentuje části studie o dvojnictví v literární historii *Duše, slovo svět* od Otokara Fischera. Kráčmarová zde vymezuje skupinu čtyř prolínajících se kategorií - čtyř úrovní dvojnictví podle vzniku a projevu: blíženci, zrcadlíci se subjekty, rozpolcení jedinci a postavy pronásledované běsi. Shrnuté poznatky jsou poté ve třetí kapitole výborně aplikovány na studované Sá-Carneirovy prózy, přičemž závěrečná část je věnována fenoménu „intersekcionismu“, portugalskému literárnímu směru definovanému Pessoa, který je považován za klíčový v Sá-Carneirově manipulaci se subjektem. Důraz je rovněž kladen na tzv. Ikarův mýtus prostupující celou autorovu tvorbu.

V závěru práce je vyslovena hypotéza, která si přímo říká o zpracování v magisterské diplomové práci nebo ve vědeckém článku, o spřízněnosti tvorby těchto dvou autorů, avšak o jejich protikladném tvůrčím postupu. Sá-Carneiro své literární postavy-umělce rozkládal a zmnožoval uvnitř textu na rozdíl od Pessoy, který je „zhmotňoval“ v samostatné osobnosti. Za dva drobné formální nedostatky považuji kolísavé označování citované primární i sekundární literatury pomocí kurzívy a uvozovek a poté absenci stěžejní studie Vlastimila Zusky v závěrečné bibliografii, je v ní zmíněn pouze název celého souboru studií. *Zmnožení subjektu v prózách Mária de Sá-Carneira* přesahuje nároky kladené na bakalářskou práci, proto ji navrhuji hodnotit známkou „výborně“.

Mgr. Karolina Válová

Ústav románských studií